
Ajuntament de Mataró

DECLARACIÓ INSTITUCIONAL CONJUNTA QUE PRESENTEN EL GRUP MUNICIPAL D'ERC-MOVIMENT D'ESQUERRES I EL GRUP MUNICIPAL D'EN COMÚ PODEM MATARÓ PER LA REGULACIÓ DEL MERCAT ENERGÈTIC

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

L'ús i l'accés a l'energia estan directament relacionats amb el benestar de les persones. Una vida digna implica poder escalfar-se, il·luminar-se, cuinar, conservar els aliments, o tenir accés a aigua calenta, de manera que l'energia constitueix una necessitat bàsica per a tothom. A nivell col·lectiu, el subministrament d'energia elèctrica és essencial per al funcionament de la nostra societat i un element clau per reduir la pobresa i millorar l'educació, la salut, la sostenibilitat ambiental, l'economia, i poder gaudir d'un medi ambient saludable. L'accés a l'energia és un dret.

Els dies 7 i 8 de gener, en plena onada de fred a la península ibèrica, el preu de l'electricitat va batre rècords a l'estat espanyol. Al mercat majorista els preus es van duplicar el dijous dia 7 respecte els dies anteriors i es va arribar a superar el 100 euros megawatt hora (Mwh), i el dia 8 s'arribava als 94,99 euros el Mwh de mitjana, el preu més alt de la història del mercat espanyol, amb un màxim de 114,89 euros a les 20 hores, el preu més car en una franja horària de la darrera dècada. Al mateix temps i coincidint amb el temporal de neu i amb la baixada generalitzada de les temperatures a Catalunya, s'han produït talls en el subministrament elèctric a molts barris de pobles i ciutats del nostre país.

Les companyies elèctriques han deixat sense subministrament, de manera permanent o repetitiva diferents punts del territori. Centenars de famílies de diferents barris de ciutats com Barcelona, Badalona, Montcada, Ripollet, Cerdanyola, Sabadell, Figueres, Girona, Granollers, Terrassa, Igualada, etc, ha estat privada d'un dret fonamental com és l'accés al subministrament bàsic d'energia elèctrica i amb la incertesa vital a causa de la manca d'un servei essencial. Aquesta situació ha comportat que els ciutadans i ciutadanes, i els sectors del comerç, hostaleria, restauració, castigats per la crisi pandèmica, hagin de suportar grans pèrdues econòmiques afegides, que posen en risc la seva viabilitat.

En termes globals, es pot afirmar que la pujada interanual en el que portem del mes de gener és del 31%.

Aquest encariment produït per l'onada de fred es deu principalment al recurs emprat per les companyies elèctriques davant l'increment de demanda, de recórrer a la producció d'energia a través de centrals de cicle combinat (que funcionen amb gas) o a les nuclears. Una producció molt més cara que les renovables i que està penalitzada econòmicament des de fa temps per Europa per ser molt contaminant. Les grans companyies del mercat espanyol, lluny de promocionar la transició energètica per evitar aquestes pujades, han estat fins i tot penalitzades en el passat per fer trampes amb aquestes centrals i encarir falsament la factura dels consumidors en altres episodis de fred.

Amb l'arribada del fred, la llum ja va començar a incrementar-se (un 7,2% de mitjana) després de 19 mesos consecutius de descensos, principalment produïts per la

---

Ajuntament de Mataró

davallada del consum deguda a la pandèmia. Amb l'encariment d'aquest mes de gener, el rebut d'un usuari mitjà es pot situar ara segons FACUA-Consumidores en Acción, en 89 euros, el que suposarà un 19% més que el mateix període de l'any passat.

Aquest encariment de l'energia elèctrica es fa difícilment comprensible davant la població quan companyies elèctriques com ENDESA anunciaven el novembre passat un increment dels seus beneficis nets en un 38% i fins als 1700 milions d'euros quan encara no s'havia iniciat el repunt de preus al mercat. Una xifra que contrasta alhora, amb una afectació generalitzada de crisi social i econòmica provocada per la COVID-19 que ha suposat, segons dades recollides per Creu Roja, un increment de la pobresa energètica fins a afectar un 9% de la població a l'estat espanyol. La mateixa organització estima que el 50% de les famílies que atenen han d'escollir entre les despeses bàsiques, és a dir, entre portar una alimentació adequada o escalfar les seves llars. Una situació que l'encariment del gas per a ús domèstic des de l'1 de gener (més d'un 6%) només fa que agreujar.

La tempesta Filomena en un inici d'hivern especialment cru, per les temperatures i la situació social i econòmica, torna a posar sobre la taula les mancances i dubtes respecte un sistema energètic fortament endarrerit en la transició cap a les energies renovables, amb una regulació del preu de l'energia on l'usuari final és el que en surt directament perjudicat (ja sigui la ciutadania o un teixit empresarial fortament tensionat per la crisi).

En definitiva, es dona la coincidència perversa que als barris i viles on viuen el sectors populars del nostre país és on s'han produït més interrupcions del servei elèctric, menys inversió en manteniment han fet les companyies i més taxa de pobresa energètica hi ha. A aquesta concurrència de factors li hem d'agregar la deficient qualitat dels habitatges construïts abans de l'existència de normatives tèrmiques, i per tancar el cercle, se suma l'impacte de les crisis econòmica i social de la darrera dècada, amb greu incidència en la taxa d'atur, la precarietat, els desnonaments i l'actual pandèmia. Com a conseqüències d'aquests preus inaccessibles, moltes famílies s'han vist obligades a accedir al subministrament elèctric de manera irregular, creant amb això una total situació d'inseguretat física que pot derivar en incendis com el de Badalona en el qual van morir quatre persones. Aquest concurs de factors ha posat més en evidència l'increment de desigualtats, als barris més vulnerables.

La inacció i apatia dels principals partits de l'estat espanyol històric amb les grans companyies subministradores, les polítiques errants en la implementació d'energies renovables i, sobretot, el seu silenci clamorós respecte accions concretes per la contenció de la factura elèctrica en moments crítics com l'actual, només fan sospitar un cop més que noms com Felipe González (Gas Natural), Ángel Acebes (Iberdrola), José María Aznar i Elena Salgado (Endesa), Pedro Solbes (ENEL), Javier Solana (Acciona), Josep Borrell (Abengoa) o Ana Palacio (HC Energia), per posar només alguns noms, continuen tenint el mateix poder polític que quan representaven les sigles del PSOE i el Partit Popular a l'àmbit públic però amb beneficis molt més privats.

Ajuntament de Mataró

Circumstàncies intolerables en l'actual context d'incertesa social i política i on la pandèmia obliga a mesures contundents. Ara més que mai cal accelerar el canvi de model en la producció i distribució d'energia que desenvolupi realment les energies renovables, i que faciliti l'autoconsum compartit i la participació de la ciutadania, les empreses i les entitats locals en les activitats de producció, distribució, emmagatzematge i comercialització. El món local ha de poder intervenir en aquesta transició per defensar els interessos de la ciutadania, i iniciatives com les de constituir l'Associació de Municipis i Entitats per l'Energia Pública (AMEP) són un pas important en aquesta direcció.

La transició que necessita el nostre model energètic no només ha de perseguir la seva electrificació, per reduir dràsticament les emissions de CO₂. Ateses les posicions oligopolístiques actuals, aquesta transició també ha d'impulsar la democratització del sistema. En aquest sentit caldrà afavorir la generació distribuïda mitjançant el desenvolupament d'inversions en autoconsum, l'impuls a les comunitats energètiques locals, així com a les empreses cooperatives, les quals promouen l'ocupació estable i de qualitat, la responsabilitat social, l'arrelament al territori i la màxima implicació en el desenvolupament econòmic i social de totes les persones, incloent també els col·lectius més vulnerables.

Al mateix temps, considerem que cal impulsar un operador públic energètic que contribueixi a reformar i democratitzar el mercat elèctric i asseguri el subministrament a preus assequibles a tota la ciutadania. Una empresa pública que gestioni amb criteris de servei públic atenent el compliment dels drets humans i amb una autèntica estratègia de transició justa, paral·lela a l'ambició de desplegament d'energies renovables.

És per tots els motius exposats anteriorment que el grup municipal d'ERC-Moviment d'Esquerres i el grup municipal d'En Comú Podem Mataró proposen a la Junta de Portaveus l'adopció dels següents:

ACORDS

PRIMER. Exigir al Govern de l'Estat mesures urgents per la regulació dels preus del mercat elèctric i frenar l'especulació en moments de màxima vulnerabilitat social i econòmica. Començant per realitzar una auditoria sobre l'origen del deute elèctric i el valor real de la producció elèctrica

SEGON. Exigir al Govern de l'Estat una baixada de l'IVA que s'aplica al rebut de llum en els diferents trams així com a oferir informació de forma transparent en quant a l'aportació pública que es fa a les empreses subministradores.

TERCER. Instar al Govern de l'Estat amb caràcter immediat a la regulació d'una tarifa que protegeixi realment a les famílies més vulnerables i als sectors econòmics i comercials més afectats per la crisi

QUART. Instar el Govern de la Generalitat a sancionar les operadores elèctriques per possible vulneració dels drets bàsics de la ciutadania i per l'incompliment de l'obligació

Ajuntament de Mataró

de subministrament d'energia, rescabament les famílies dels danys i perjudicis causats en les situacions d'interrupcions del subministrament elèctric

CINQUÈ. Reclamar a les empreses subministradores que compleixin amb la seva obligació de satisfer amb la prestació de serveis pels què la ciutadania, com a legítims clients, paguen un preu molt alt.

SISÈ. Exigir al Govern de l'Estat i al Govern de la Generalitat a auditar les companyies subministradores responsables de les xarxes on s'hagin produït talls elèctrics durant la tempesta Filomena i a sancionar, en cas que sigui pertinent, en aquells casos on es demostrï que els talls s'han produït pel mal estat de la xarxa de distribució.

SETÈ. Exigir al Govern de la Generalitat que exerceixi la seva competència administrativa regulada a l'Estatut d'Autonomia (art. 133) d'exercir el control, seguiment i garantia de la bona implementació i distribució de la xarxa i servei en les llars, establiments, comerços i empreses.

VUITÈ. Instar l'obertura d'un canal específic per a les queixes i reclamacions ciutadanes des de la mateixa Generalitat o des de la companyia titular de la xarxa de distribució.

NOVÈ. Demanar al Govern de l'Estat i al Govern de la Generalitat una taula de participació del món local mitjançant l'Associació de municipis i Entitats per l'Energia Pública i les entitats municipalistes de Catalunya tant en la transposició de les directives europees sobre la transició ecològica com en el control de la qualitat del servei, i recollir les seves aportacions per anar a un escenari de gestió ciutadana, municipalista i pública de l'energia.

DESÈ. Instar el govern de l'Estat a accelerar el desenvolupament de les comunitats energètiques locals, per a la transposició a l'ordenament jurídic espanyol de les directives conegudes com a "Paquet d'hivern", amb totes les atribucions i possibilitats que aquestes directives obren i l'aprovació de les reformes necessàries perquè es permeti un autoconsum compartit coneguts com a repartiments dinàmics.

ONZÈ. Apostar des de la Diputació de Barcelona per un model energètic 100% procedent de fonts renovables, on la ciutadania i els municipis tinguin un paper central, no sols en el consum sinó també en la generació i gestió energètica amb el foment de les comunitats energètiques i l'autosuficiència amb la creació d'una línia de suport tècnic i econòmic en els projectes pioners de creació de comunitats energètiques locals.

DOTZÈ. Comunicar els presents acords a la Vicepresidència Quarta i Ministeri de Transició Ecològica i Repte Demogràfic, el Departament d'Empresa i Coneixement de la Generalitat de Catalunya, als grups polítics del Parlament Europeu, Congrés, Senat i Parlament de Catalunya, al Síndic de Greuges, a les Organitzacions de Consum de Catalunya, a l'Aliança per la Pobresa Energètica, a les companyies subministradores que operen a la demarcació de Barcelona, a l'Associació de Municipis i Entitats per l'Energia Pública (AMEP) i a les entitats municipalistes de Catalunya.

Ajuntament de Mataró

Tanmateix, la Junta de Portaveus decidirà.

Mataró, 29 de gener del 2021